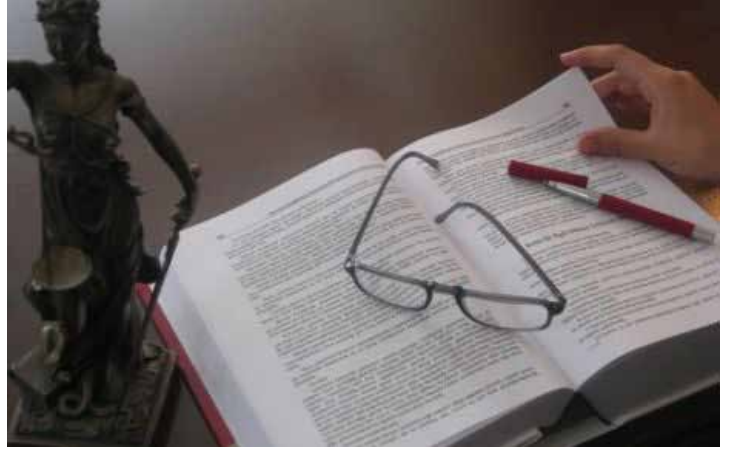

Bilirkişilik Kanunu

Av. M. Zeki İşlekel
zeki.islekel@emo.org.tr

Mahkemelerde yürütülen bilirkişilik hizmetlerini tanımlayan 6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu 03.11.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Kanun gereğince Bilirkişilik Daire Başkanlığı, bilirkişilere ilişkin listelerin oluşturulması ve diğer mevzuat, listelerin oluşturulması için Kanunda öngörülen 6 aylık sürenin başladığı Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı'nın 23.01.2017 tarih ve 87844950-650.01.2.2017/E.23/1345 sayılı genelgesi ile de belirtildi.

Kanun, taslak aşamasında iken TMMOB'un ve EMO'nun da görüşleri sorulmuştu. Bakanlığa Kanun'un bir takım düzenlemelerinin tartışmaya açık olduğu ve uygulamada var olan sorunları gidermeyeceği gibi özellikle tüzel kişi bilirkişiliğinin kabul edilmesi konusunun ticarileşmeye yol açabileceği ve bunun sakıncalı olduğu, kimlerin bilirkişi olabileceğine karar vermek üzere Adalet Bakanlığı'na bağlı bir daire oluşturulmasının (zaten tarafsızlığı tartışılan) yargı erki üzerinde yürütmenin ek bir yetki alanı elde edeceği, keza bu kurulun binlerce uzmanlık ve alt uzmanlık alanlarında sınavlar açmasının, eğitim vermesinin de pratik olarak olanaklı olmadığı, aslında mevcut durumun kanunlaşma-

sından ibaret olan bu halin herhangi bir soruna çözüm olamayacağı belirtilmişti.

Taslak hemen hemen hiç değişiklik olmadan yasalaştı.

Yargı'nın uzun süredir çok büyük sorunlar yaşadığını ve mevcut iktidarın bu sorunları, yargıyı kendisine bağlamak yolu ile çözmeye çalıştığını biliyoruz.

Mahkemelerdeki iş yoğunluğu ve hakim yardımcısı gibi müessesenin olmaması nedeniyle avukatlara yüklenen pozisyon hakimnin entelektüel bilgisi dışında hukuki bilgisini de geliştirmesinin önünde çok ciddi engel oluşturmaktadır. Örneğin İzmir Adliyesinde mahkemeler haftada dört gün duruşmaya çıkmakta ve en az 20 dosya duruşması olmaktadır. Her dosya 10 sayfa olsa (ki çok daha fazladır) haftada 800 sayfa dosya okuması gerekmektedir hakimnin ki bu sayı insanüstü bir çaba ile dahi olanaksızdır.

Bu durumda bilirkişilerin ikinci bir hakim olması kaçınılmazdır. Bu da hiçbir hukuki bilgisi olmayan ve hukuktan farklı bir meslek alanından olması zorunlu olan bilirkişileri istenmeyen bir yetkiye sahip olmaları sonucunu doğurmuştur. Aslında bu dalgıçlara arkeoloji bilimini öğretmeye benzer bir sonuç doğurmuştur. Zira "hukuk" da ciddi bir eğitim gerektiren bir ilimdir.

Mahkemelerdeki kararların alınmasındaki rolü göz önüne alındığında bilirkişilik müessesini de yürütme ile bağlantılı olmasının istenmesini anlamak mümkündür ama anlayışla karşılaması pek mümkün değildir.

Kanun'un düzenlediği anlamda bilirkişilik, Ceza Mahkemeleri, Özel Hukuk Mahkemeleri ve İdare Mahkemelerinde uygulanan bilirkişiliktir. Aslında yaygın olan uygulamada bu alanlarda görülmektedir. Anayasa Mahkemesi, Sayıştay, Uyuşmazlık Mahkemeleri yaygın olarak yargılama yapmadıkları gibi yağın olmayan bu uygulamanın ayrıca düzenlemesine gereksinim de yoktur.

Önceki yasal düzenlemelere göre söz konusu mahkemelerde bilirkişi olabilmek için her yıl İl Adalet Komisyonları tarafından belirlenen tarihlerde İl Adalet Komisyonlarına başvurulmakta ve hangi konularda uzman olduklarını kişiler beyan etmektedirler. Akademik yaşam dışında Türk sivil hayatında mesleki kariyer belirlenmediğinden ve aslında bu konudaki odaların çabaları bizzat yargı tarafından engellendiğinden başka bir yöntem de görülmemektedir.

İl Adalet Komisyonları tarafından da başvuranlar arasından seçim yapılarak (aslında uygulamada il adalet Komisyonları tarafından bir seçim ya-

pılmamaktadır) ilan edilmektedir.

İl Adalet Komisyonları yargıçlardan oluşmaktadır.

6754 Sayılı Kanun ise İl Adalet Komisyonlarından bu görevi alarak Adalet Bakanına hiyerarşik olarak bağlı olan Bilirkişilik Daire Başkanlığına vermektedir.

Peki Adalet bakanlığının özetle tüm yargı siz bu işi yapamıyorsunuz bundan sonra ben yapacağım diyerek uygulamaya koyduğu bu yapı nasıl çalışacak. İlkeleri şöyle özetleyebiliriz.

1- Sistemde hukukçu bilirkişiyer yer verilmeyecek ve hatta yer veren hakim disiplin cezası ile cezalandırılacak. Böylece iş yükünden bunalmış olan hakim iyice yalnız kalacak.

2- Bilirkişilik konusundaki esaslar ve uygulamadan gelen sorunları tartışmak ve bu konuda tavsiye niteliğinde kararlar almak üzere Danışma Kurulu mevcut olacak ve bu kurulda Bakanlık, Yüksek Yargı, İlk Derece Yargı, Odalardan verilecek temsilardan oluşacaktır.

3- Bilirkişilik Daire Başkanlığı bu konudaki mevzuatı belirleyecek,

Bilirkişilik için uzmanlık ve alt uzmanlık alanlarını belirleyecek, bu konularda eğitim verecek ya de eğitim verecek kurumları belirleyecek, ücretleri belirleyecek, bilirkişilerin alabileceği alabileceği azami iş sayısını belirleyecek, bilirkişiliğe ilişkin disiplin hükümlerini uygulayacak vs gibi hizmetleri yürütecek

4- Bilirkişilik Bölge Kurulları taşra örgütü niteliğinde olup, mevzuatı uygulamak, bölge listelerini yapmak vb görevlere sahiptir.

Bilirkişi CMK ve HMKda hukuk dışındaki bir konuda bilgi sahibi olan kişidir. Kanun'a göre hukuk dışındaki tüm alanlarda uzman ve alt uzmanlık alanı konuları Adalet Bakanlığı belirleyecek, bunların kimler olduğunu tespit edecek, sicillerini tutacaktır.

Hukuk dışındaki tüm alanlar hukuk dışındaki tüm mesleklerdir. Anayasa'nın 135. Maddesine göre tüm meslekler bir meslek odası olarak kanunla düzenlenir ve odalar asıl olarak "meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak " üzere gerekli

olan mevzuatı yaratmakla görevlidirler.

Bilirkişilik kavram olarak meslek mensubunun mesleki uygulamasıdır. Bir odaya mensup olan kişinin mesleki uygulamaları hakkındaki sicil meslek odaları tarafından tutulur. Bu durumda aynı yapı denetim de olduğu gibi mühendisin iki sicili olacaktır. Meslek odasındaki sicili ve Adalet Bakanlığındaki sicili. Keza disiplin süreci de iki yönlü yürüyecek her birinde verilen karar diğerini bağlamayacaktır.

Uzmanlık alanlarının belirlenmesinde ise, sivil alanda uzmanlık belirlenmesine ilişkin bir çalışma halen yapılmamaktadır. Bu nedenle kişilerin uygulamadaki deneyiminin asıl göstergesi olan ürettiği hizmetlerin, çalışmaların bir dökümü yapılamamakta ve kişinin hangi alanda çalıştığı belirlenmemektedir. Bu bilgileri oluşturabilecek tek birim meslek odalarıdır.

Bu nedenle Adalet Bakanlığının bilirkişilik listelerinin oluşturulmasında, alt uzmanlık alanlarının belirlenmesinde odalarla birlikte çalışması doğru olacaktır.

İzmir Büyükşehir Davasında Beraat Kararı

Aralarında İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu'nun da olduğu 129 sanıklı "ihalelerde yolsuzluk, organize suç örgütü kurma" suçlamasıyla 2011 yılından bu yana yürütülen davada, tüm sanıkların beraatine karar verildi.

Sanıklar tarafından duruşmalar boyunca dillendirilen "komplo" iddiaların ilişkin ise geçmişte soruşturmayı yürütenler hakkında da suç duyurusunda bulunulması kararlaştırıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik 2 Mayıs ve 22 Kasım 2011 tarihlerinde iki dalga halinde yapılan polis

operasyonu ile başlatılan "ihalelerde yolsuzluk, organize suç örgütü kurma" soruşturmasının 129 sanık hakkında açılan davaya, İzmir 7'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde 27 Şubat 2017 tarihinde 30'uncu celse ile devam edildi. Duruşmaya hakkında 97 yıl hapis cezası istenen Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu ve belediye bürokrati sanıklar katıldı. Savcı, duruşmada, 29 sayfalık mütalaasını verdi. Savcı mütalaasında, ortada bir örgütün bulunmadığı sonucuna varıldığını söyledi. Mütalaada dinlenen gizli tanıklar ve belgelere göre ihaleye fesat

karıştırma ve diğer eylemlerin oluşmadığını vurgulanarak, suçlamalar için hukuka aykırı deliller toplandığının tespit edildiği belirtildi. Mahkeme heyeti ise yargılamanın bittiğini belirtilip, sanıkların tüm suçlardan beraatine karar verdi. Ayrıca geçmişte soruşturmayı yürütenler hakkında da suç duyurusunda bulunulması kararlaştırıldı.